

Analiza przyczyn źródłowych jako narzędzie zapobiegania wypadkom przy pracy

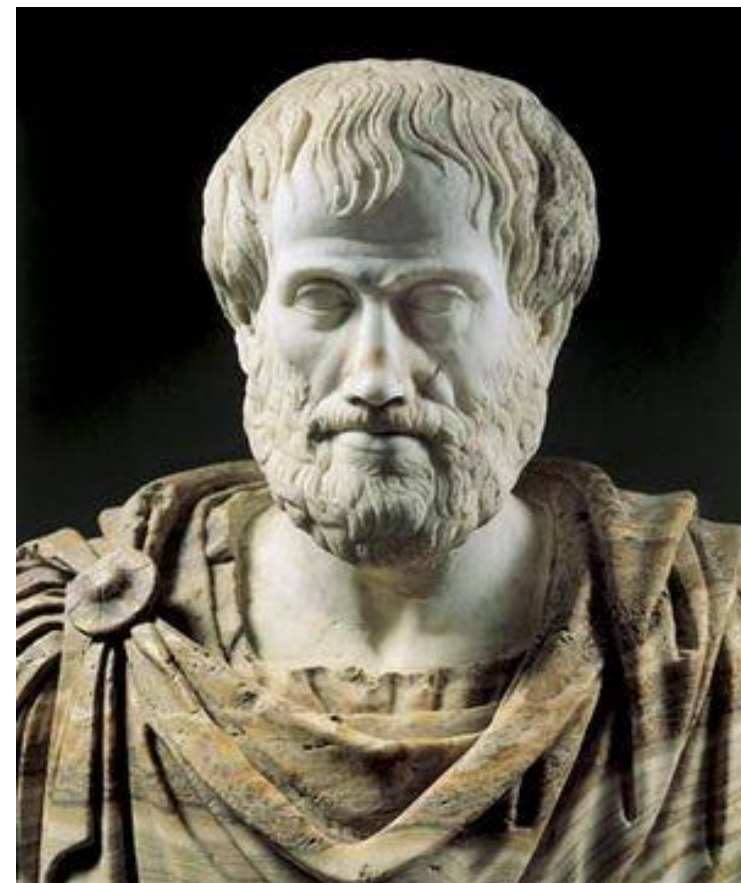
Piotr Ciara, Kierownik Działu Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia

II Konferencja UG „Bezpieczeństwo i Zdrowie w Pracy” 25.09.2025

Dlaczego określenie przyczyn wypadków jest kluczowe?

**„Prawdziwa wiedza
to znajomość przyczyn”**

Arystoteles

§ 4. Okoliczności i **przyczyny** wypadku ustala powoływany przez pracodawcę zespół powypadkowy, w skład którego wchodzi pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz społeczny inspektor pracy

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy

10.2 Incydenty, niezgodności i działania korygujące

W przypadku wystąpienia incydentu lub niezgodności organizacja powinna:

- a) zareagować w odpowiednim czasie na incydent lub niezgodność oraz, jeżeli ma to zastosowanie:
 - 1) podjąć działania mające na celu jej nadzorowanie i skorygowanie;
 - 2) zająć się następstwami;
- b) ocenić, przy współudziale pracowników (patrz 5.4) i z zaangażowaniem innych odpowiednich stron zainteresowanych, potrzebę działania korygującego eliminującego pierwotna(-e) przyczyn(-y) incydentu lub niezgodności, w celu uniknięcia ich ponownego wystąpienia w tym samym lub w innych miejscach poprzez:

Rodzaj przyczyny	Opis	Przykład
Bezpośrednia	Zdarzenia lub okoliczności bezpośrednio poprzedzające uraz i mające natychmiastowy wpływ na jego powstanie.	Kontakt z medium niebezpiecznym
Pośrednia	Czynniki sprzyjające powstaniu przyczyn bezpośrednich – często wynik niebezpiecznych działań lub warunków pracy.	Nieszczelność połączenia kołnierzowego
Źródłowa	Głębokie, systemowe problemy organizacyjne (np. brak procedur, niewłaściwe zarządzanie ryzykiem).	Niewłaściwy nadzór nad kompetencjami personelu, brak standardów

To fundamentalne, systemowe czynniki, powody , które leżą u podstaw wypadku. Mogą obejmować:

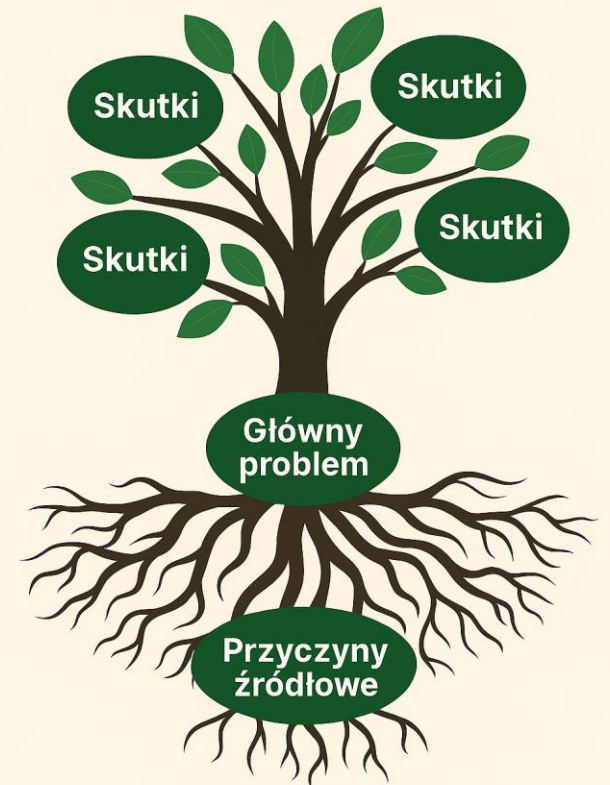
- Braki w organizacji pracy (np. niejasne procedury, niewystarczające szkolenia)
- Niewłaściwe zarządzanie ryzykiem
- Błędy w projektowaniu stanowisk pracy
- Niski poziom kultury bezpieczeństwa w organizacji
- Problemy techniczne lub systemowe

Czym jest Analiza Przyczyn Źródłowych

Analiza Przyczyn Źródłowych z ang. Root Cause Analysis (RCA) to metoda działania, której celem jest zidentyfikowanie głównej, kluczowej przyczyny niezgodności czy problemu.

W ramach procesu stosuje usystematyzowane techniki, które poprzez swoje mierzalne i udokumentowane podejście pozwalają na dotarcie do przyczyn podstawowych.

Analiza przyczyn źródłowych (RCA)

Główne założenie to poszukiwanie **systemowych, a nie personalnych** przyczyn, które doprowadziły do zdarzenia.

Czym jest Analiza Przyczyn Źródłowych – podstawowe cechy

- Usystematyzowane i zorganizowane podejście do identyfikowania i rozwiązywania problemów
- Skupienie na pierwotnych przyczynach, a nie na objawach,
- Wykorzystanie różnorodnych narzędzi analitycznych, takich jak, diagram Ishikawy, diagram Pareto, analiza 5 x Dlaczego, karta kontrolna, itp.
- Elastyczność w doborze i łączeniu technik, pozwalająca na dopasowanie procesu RCA do konkretnej sytuacji i potrzeb organizacji
- Dokumentowanie kroków analizy i wyników, co wspiera transparentność, powtarzalność oraz kulturę ciągłego doskonalenia w zespole
- Zapobieganie powtarzaniu się problemów dzięki identyfikacji i eliminacji ich źródeł.

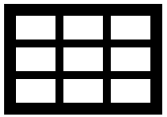

Znaczenie przyczyn źródłowych

- ❑ Zapobiegają powtarzalności: Usunięcie tylko skutków (np. naprawa maszyny) nie eliminuje ryzyka. Dopiero usunięcie przyczyn źródłowych zmniejsza szansę na podobne zdarzenia.
- ❑ Poprawiają system zarządzania BHP: Analiza przyczyn źródłowych wskazuje, gdzie organizacja powinna wprowadzić zmiany.
- ❑ Wzmacniają kulturę bezpieczeństwa: Pokazują, że organizacja traktuje bezpieczeństwo poważnie i nie szuka winnych, lecz rozwiązań.
- ❑ Spełniają wymagania norm i systemów zakładających ciągłe doskonalenie. W wielu systemach zarządzania (np. ISO 45001) analiza przyczyn źródłowych jest obowiązkowa.

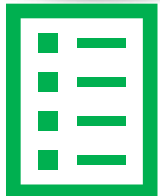
Burza mózgów

Grupowanie w podziale TOL

Metoda 5 razy „dlaczego?” i wybór przyczyny źródłowej

Arkusz zadań (zasada SMART)

Omówienie studium przypadku na podstawie zdarzenia wypadkowego z udziałem kontraktora Rafinerii Gdańskiej

Dziękuję za uwagę!